

Beheeradvies

Gemaaid Rietland N 05.02

Dit beheeradvies is in opdracht van en onder begeleiding van Stichting Part-Ner opgesteld met financiering uit het Fonds 'Samen kennis delen' van de Vereniging van Bos- en Natuurterreineigenaren (VBNE) – juli 2018

1. Beschrijving beheertype

Algemene beschrijving (bron: *Index Natuur en Landschap*)

Gemaaid rietland is rietland dat grotendeels jaarlijks in het winterhalfjaar gemaaid wordt. Het kan gaan om het oogsten van riet, in sommige gebieden een traditie, of om behoud van soorten die afhankelijk zijn van een open structuur. Randen met oud riet, kleine ruigten, struweel en bomen op kaden, zorgen voor broedgelegenheid voor vogels en zijn belangrijk voor andere dieren zoals muizen of salamanders.

Het meeste gemaaide rietland komt voor in laagveengebieden, vaak gezamenlijk met andere moerassen. In mindere mate komt het ook voor op klei. Gemaaid rietland komt voor op natte tot vochtige bodems en staat onder invloed van oppervlaktewater. Belangrijk voor de rietgroei is enige aanvoer van voedingsstoffen via het water om er voor te zorgen dat de bodem niet te zuur wordt. Gemaaid rietland is ontstaan als typisch cultuurexponent van moeras: het riet werd gemaaid en gebonden ten behoeve van dakbedekking of op een andere manier gebruikt.

Gemaaid rietland wordt gedomineerd door riet en kan vrij rijk zijn aan mossen of moerasplanten zoals moerasvaren, kamvaren, moeraswalstro, waterzuring, watermunt, grote watereppe, moeraswederik, pluimzegge, echte koekoeksbloem en echte valeriaan. Bij een goede waterkwaliteit zijn de rietlanden soms soortenrijk met rietorchis en zelfs groenknolorchis. De oevers, rietranden en -stroken vormen biotoop voor rietvogels als kleine karekiet en insecten.

Gemaaid rietland kan, als de kragge dikker wordt, overgaan naar Veenmosrietland en moerasheide. Zonder maai-beheer en watertoevoer zal gemaaid rietland overgaan naar struweel en bos.

N.B. Het oogsten van riet is vindt veelvuldig op bedrijfsmatige wijze plaats.

1.1. Indien van toepassing hier beschrijven van subtypen

Er zijn grofweg drie typen gemaaid rietland te onderscheiden. De manier van aanvoer van water, inclusief de kwaliteit van het water is bepalend voor het ontwikkelen van het type.

1. Gemaaide rietlandtypen in 'door getijden beïnvloede zoete wateren'. In deze rietlanden komt bijvoorbeeld zomerklokje voor. Dit type komt voor in de delta, zoals Klein Profijt van het Zuid-Hollands landschap.
2. Gemaaide rietlanden in 'door seizoenen-verschillen fluctuerend waterpeil'. Deze gebieden zijn vaak rijk aan broedvogels. Een voorbeeld is het Harderbroek van Natuurmonumenten.
3. Gemaaide rietlanden in gebieden met een waterpeil dat door het seizoen heen niet echt fluctueert. In deze gebieden vinden vaak bijzondere planten en libellen een plek. Het laatste type is nog op te delen, naar bodemtype (voornamelijk klei of voornamelijk veen) én naar waterkwaliteit (brakke wateren, voedselrijke zoete wateren of voedselarme zoete wateren). Mooie voorbeelden zijn in de Weerribben te vinden.

Het tweede en derde type komen verspreid over Nederland voor, net als de ondergrond van veen of klei. Enigszins brakke wateren komen vooral boven Amsterdam voor.

Voedselrijke zoete wateren komen in feite overal voor. Gelukkig komen in Nederland nog steeds redelijk grootschalige moerasgebieden voor met de zeldzamere voedselarme omstandigheden.

1.2. Vaststellen van huidige situatie

Vooraf vanwege de ontwikkelpotentie van het rietland op termijn is het relevant vast te stellen van welk type sprake is.

Elk type rietland staat onder invloed van constante verandering; door bladval van het riet, wortel-aangroei en stikstofdepositie. Door stikstofdepositie kunnen percelen verzuren en verrijken.

Het is altijd goed om onderscheid te maken tussen het instandhoudings-beheer, waarbij men slechts enkele jaren vooruit kijkt en ontwikkelingsbeheer, waarbij de beheerder in feite reageert op de lange termijn veranderingen die plaatsvinden. Herstelbeheer kan nodig zijn wanneer de natuurkwaliteit van het rietland erg slecht is.

2. Beheer

2.1. Doelen beheer

Dit beheeradvies gaat in op de te behalen natuurdoelen in het beheertype Gemaaid Rietland. Bij het beheer van Gemaaid Rietland bestaat naast het behalen van natuurdoelen in de meeste situaties ook het doel om dek-riet te oogsten. Het snijden van riet is voorwaardelijk voor de instandhouding van het beheertype gemaaid rietland

Voor gemaaid Rietland zijn doelsoorten omschreven in de index natuur en landschap en doel van het beheer is de aanwezigheid van deze soorten in het gemaaid rietland te bevorderen.

De lokale omstandigheden bepalen welke doelsoorten in potentie kunnen voorkomen:

In zeer voedselrijke moerassen is het niet realistisch om meetsoorten zoals ronde zegge of donkere waterjuffer te verwachten; deze soorten profiteren van voedselarm water op een rietland. In dit zelfde voedselrijke moeras kan de hoeveelheid voedingsstoffen echter sterk bijdragen aan het succes van zeer hoge dichtheden rietvogels zoals de rietzanger en de snor. Roerdomp en woudaap hebben vitaal waterriet nodig om tot broeden te komen; dat kan mooi combineren met krabbenscheer. Krabbescheer komt weer niet voor in gebieden waar enige zoutinvloed, maar daar kan . selderij en echt lepelblad onderdeel zijn van de vegetatie, terwijl kamvaren en blauwe knoop op verzuring duiden.

Omstandigheden in het rietland	subtype gemaaid Rietland	Doelsoorten
Vast waterpeil	type 1 en 3	<i>gevleugeld hertshooi, gewone dotterbloem, groenknolorchis, grote boterbloem, kleine valeriaan, moeraskartelblad, moeraslathyrus, moerasvaren, rietorchis, poelruit, stijf struisriet, waterdrieblad, bruine korenbout, donkere waterjuffer, gevlekte glanslibel, gevlekte witsnuitlibel, glassnijder, noordse winterjuffer, sierlijke witsnuitlibel, vroege glazenmaker</i>
Voedselarme omstandigheden met een vast waterpeil	type 3	<i>blauwe knoop, kamvaren, kleine valeriaan, moeraskartelblad, moerasvaren, ronde zegge, galigaan, rietorchis, waterscheerling, slangenwortel, waterdrieblad, donkere waterjuffer,</i>
Schoon water	type 3	<i>draadzegge, moerasvaren, noordse zegge, paardenhaarzegge, ruwe bies, waterscheerling, ronde zegge, doorgroeid fonteinkruid, krabbenscheer, lidsteng, moerasvaren, ronde zegge, galigaan, ruwe bies, waterscheerling, slangenwortel, waterdrieblad, bruine korenbout, donkere waterjuffer, gevlekte glanslibel, gevlekte witsnuitlibel, glassnijder, noordse winterjuffer, sierlijke witsnuitlibel, vroege glazenmaker</i>
Ruigte (wintergemaaid riet en overjarig riet)	type 2 en 3	<i>moerasmelkdistel, moeraslathyrus, moerasvaren, moeraswolfsmelk, poelruit, blauwborst, blauwe kiekendief, bruine kiekendief, rietzanger, sprinkhaanzanger, snor, noordse winterjuffer</i>
Waterriet en inundatieriet	type 2	<i>baardman, grote karekiet, kleinst waterhoen, snor, waterral, woudaap, roerdomp, klein waterhoen, buidelmees, grote zilverreiger, purperreiger, porseleinhoen, lepelaar</i>
Zilt water met vast waterpeil en/of getijden	type 1 en 2	<i>echt lepelblad, selderij, zomerklokje, waterlepeltje</i>

Monitoring en inventarisatie leidt tot kennis van de situatie ter plekke en kennis over de potenties van het terrein.

Even een guts in de bodem steken kan veel kennis opleveren over een perceel; zit er veel klei in, dan zie je dat snel terug. Komt de guts weer leeg naar boven? Dan is er sprake van een kragge onder het rietland. Kleiige percelen zijn vaak een stuk voedselrijker dan venige percelen, zeker als het veen uit een kragge bestaat. Kleiige percelen bieden dan ook meer potentie voor ruigtesoorten en broedvogels, terwijl venige percelen vaak vrij snel verzuren, waardoor een doorontwikkeling naar veenmosrietland plaatsvindt.

2.2. knelpunten beheer

Belangrijkste knelpunt is het ontstaan van houtige opslag. Een teveel (>10%) aan houtige opslag is het resultaat van een te extensieve maaicyclus in delen van een perceel. Het is veel werk om de boom- en struikvormers uit een rietland te verwijderen. De manier waarop de opslag verwijderd wordt bepaalt de effectiviteit.

Zeker in verzurende rietlanden, waar de rietvegetatie erg ijl aan het worden is, kan ook op de jaarlijks gemaaide delen houtopslag een probleem vormen. Het maaien in de winter draagt daar dan aan bij omdat de boomopslag bij wintermaaien vitaal blijft; door het gebruik van een zelfbinder wordt het probleem versterkt, omdat de laag afgemaaide stronk steeds hoger in het maaiveld komt te staan. Op enig moment is het noodzakelijk voor het garanderen van de maaibaarheid en om het beheertype in stand te houden; om de boomstronken te verwijderen.

Wanneer dat moment aanbreekt, is het zaak te zorgen voor afzagen tot onder het maaiveld. Dit kan in de meeste gevallen met een kettingzaag. De kern van de stam moet weg, dan is de kans erg klein dat de boom weer uit loopt. Blijft de kern zitten, dan staan er het jaar erna meerdere kleine boompjes op dezelfde plaats omdat de stam weer uitloopt.

Als delen van het rietland niet jaarlijks gemaaid worden en dus overjarig gewas aanwezig is, kan het verstandig zijn om alle éénjarige houtopslag met de hand te verwijderen. Dit kan voorkomen dat de houtige opslag oncontroleerbaar wordt. De opslag kan in het eerste jaar nog zonder gereedschap verwijderd worden, dit scheelt in de jaren erna een grote beheerinspanning. Zeker in de meer voedselrijke rietlanden groeien wilgen en elzen in korte tijd uit tot zeer grote planten. Deze in de zomer afmaaien, of afknippen zorgt ervoor dat hun vitaliteit snel af kan nemen.

2.3. Instandhoudingsbeheer

Het instandhoudingsbeheer van gemaaid rietland is relatief eenvoudig te realiseren. Houdt men zich aan een aantal basisregels, dan is de kwaliteit van het rietland aardig te sturen. Het uiteindelijke resultaat hangt, zoals eerder al beschreven is, erg af van de milieuomstandigheden te plaatse. De belangrijkste variabelen waar men in het reguliere beheer mee kan sturen om de natuurdoelen positief te beïnvloeden zijn:

- Maaitijdstip
- Percentage overjarig riet
- Vocht en detailontwatering

Voorbeelden van toepassing van deze variabelen:

- Een voedselrijk kleimoeras met overjarig riet, waar op een deel van een perceel water van 30-80cm diep op het maaiveld staat.
 - Een perceel in een voedselarm veenmoeras met greppels, die voor een dun laagje water zorgen op de greppelranden van het perceel.
 - Een perceel met een open rietstructuur, waar nooit water op het maaiveld staat, maar sloten of greppels voor een constante waterhuishouding zorgen.
 - Een afgeschraapt rietperceel, waar enkele centimeters over het hele perceel de hele zomer voedselarm water staat.
- Allemaal ingrediënten voor zeer natuurlijke percelen.*

Maaien en het realiseren van overjarig riet moet wel op de juiste manier gecombineerd worden met de waterhuishouding:

- In een voedselrijk kleimoeras met water op het maaiveld, is zomermaaien een maatregel die contraproductief werkt. Flora meetsoorten zullen hier niet vestigen, vanwege de waterkwaliteit. En de bijzondere broedvogels krijgen geen kans omdat het riet verdwijnt.

- Een greppel in een venig perceel, dat een dun laagje voedselarm water achterlaat kan zorgen dat zich er kwalificerende flora-soorten vestigen, mits hier het riet juist niet overjarig blijft staan want dat zorgt voor een flinke strooiselopbouw die nadelig is voor de florasorten..

- In een afgeschraapt rietperceel, waar enkele centimeters over het hele perceel de hele zomer voedselarm water is de potentie voor flora groot. Hier dient geen overjarig riet te blijven staan vanwege de strooiselopbouw. Het riet is niet voldoende vitaal om de bijzondere broedvogels van waterriet te herbergen.

Soms is het onmogelijk om iets te doen met de waterhuishouding, bijvoorbeeld op een buitendijks perceel, waar de rivier de waterhuishouding bepaald.

De beheermaatregelen waarmee de variabelen kunnen worden beïnvloed staan beschreven in hoofdstuk 3.

2.4. Ontwikkelings- of Herstelbeheer

Beheermaatregelen waarbij de beheerder reageert op de veranderingen die plaatsvinden over lange termijn, vergen meer planning. Vooral de vraag stellen wat de ontwikkeling is van het betreffende rietland is essentieel, in combinatie met een benoemde doelstelling kan dit leiden tot een ingreep.

Mogelijke ingrepen kunnen zijn:

- De waterhuishouding van een gebied aanpassen om de waterkwaliteit te verbeteren
- de peilfluctuatie te veranderen,
- maai frequentie aanpassen om voedingstoffen af te voeren
- plaggen (ondiep, voor bijvoorbeeld het afvoeren van een verdrogende laag strooisel, of diep, zodat het maaiveld onder water komt te liggen)

De scheidslijn tussen ontwikkelingsbeheer en herstelbeheer is dun. Als een perceel met gemaaid rietland in erg slechte staat is, kunnen deze ingrepen leiden tot een sterke verbetering van de natuurkwaliteit.

3. Beheermaatregelen

3.1. Maaien

Maatregel

Maaien is de meest reguliere beheermaatregel voor dit beheertype. Het bestaat uit het (meestal) eenmaal per jaar afmaaien van de vegetatie waarbij het maaisel wordt verwijderd.

Tijdstip

Het tijdstip van maaien is zeer bepalend. Het oogsten van dek-riet gebeurt nadat het blad gevallen is, vanaf de maand december.

In maart verschijnen echter de eerste blauwborsten van hun lange trek en vanaf 1 april komen die al tot broeden. Het is dan ook belangrijk het maaiwerk vóór 1 april af te ronden. Op percelen waar, behalve broedvogels, geen kwalificerende soorten voorkomen kan het lonend zijn om te spelen met het maaitijdstip. Op plekken waar het riet een slechte kwaliteit heeft voor de oogst, doordat het krom is of vol groeit met haagwinde of waar veel opslag is van houtige gewassen, wordt aangeraden om enkele jaren veel eerder in het seizoen te maaien en het maaisel af te voeren. Uiteraard is dit gewas niet als dekriet te oogsten, dus neemt de oogstbare oppervlakte af. Maaien in de derde week van juli is optimaal; dan zijn de broedvogels vertrokken maar kan de groei van het riet nog wel beïnvloed worden. Na enkele jaren zal het riet minder groeikrachtig worden, wat met hoog, krom riet een voordeel voor de snijder kan zijn. Ook kleinere kruiden zoals rietorchis, selderij of moeraskartelblad uit de lijst met kwalificerende soorten krijgen dan een kans om zich uit te breiden of te vestigen. Ook de vitaliteit van de boomopslag neemt snel af, zeker als het maaien op deze plekken gecombineerd wordt met een tweede snede tijdens het rietsnijseizoen

Methode

Maaien kan met een zelfbinder, een messenbalk, een rups of een éénasser. De voorkeur van de beheerder, het formaat van het perceel en de bodem geven de doorslag voor de keuze van het materieel. Als er weinig restafval (sluik) overblijft na het maaien, is de gemakkelijkste manier om van het sluik af te raken deze op hopen te zetten en deze te verbranden. Afronden van het werk vóór 1 april is relevant in verband met de broedvogels die dan weer arriveren. Als er veel sluik achterblijft, dan moet het maaisel afgevoerd worden.

N.B. Vollevelds branden (het branden van ongemaaid riet) wordt afgeraden. Onderzoek heeft aangetoond dat bij vollevelds branden, uiteindelijk alle rode lijstsoorten (flora) verdwijnen. Daarnaast is het met vollevelds branden bijna onmogelijk om een relevante hoeveelheid overjarig riet te garanderen, waardoor ook broedvogels veel minder profijt van deze percelen hebben.

3.2. Overjarig riet realiseren

Maatregel

Deze beheermaatregel bestaat in feite uit het 'niet maaien' van een deel van het riet.

Overjarig riet is essentieel broedgebied van sommige soorten broedvogels zoals de snor, sprinkhaanzanger, blauwborst. Zij komen specifiek voor in overjarig riet (riet dat niet jaarlijks gemaaid wordt). Baardman, roerdomp en woudaap zijn afhankelijk van overjarig waterriet (riet wat in 30-80cm water groeit, in ieder geval tot aan het late voorjaar).

Methode

In een perceel is het eenvoudig om met het percentage overjarig riet te spelen. Hoe groter het aandeel overjarig riet in een perceel, hoe groter de aantallen broedvogels zullen zijn. Maar, hoe groter dit aandeel is; hoe kleiner de oppervlakte oogstbaar riet wordt, en hoe minder potentie er ook is voor kwalificerende flora-soorten. In een perceel met een brede doelstelling is het ideaal een percentage van 10% overjarig laten staan. Er kan jaarlijks een andere locatie gekozen worden voor het overjarig gewas om problemen met houtige

opslag te vermijden. Als er weinig problemen zijn met houtige opslag, dan kan steeds voor dezelfde locatie gekozen worden en dan is een percentage van 15%-20% ideaal.

Vorm is ook bepalend voor het succes: stroken van enkele meters breed langs watergangen zijn het meest geschikt voor zangvogels, terwijl grotere oppervlaktes waarbij de breedte en de lengte ongeveer gelijk zijn meer aantrekkelijk zijn voor bijvoorbeeld een bruine kiekendief.

Aangezien goed ontwikkeld overjarig waterriet in Nederland zeer zeldzaam is, is het waardevol om delen die zich daarvoor lenen in ieder geval niet jaarlijks te maaien. Wanneer mogelijk is het ideaal om deze in een drie- tot tienjarige cyclus te onderhouden.

3.3. Vocht en detailontwatering aanpassen

Maatregel

- Water vasthouden door een dijkje aan te leggen om een voedselrijk kleimoeras. Let erop dat het water dat wordt vastgehouden, niet overal bovenop het maaiveld staat. De delen die onder water staan, zijn zeer waardevol voor broedvogels, maar lastig te oogsten en er is een goede kans dat wanneer deze toch geoogst worden de bedekking en vitaliteit van het riet snel achteruit gaat.
- Greppels trekken in venig voedselarm rietland. Deze greppels kunnen een dun laagje voedselarm water op het perceel achterlaten waar trilveensoorten als groenknolorchis, veenmosorchis, rood schorpioenmos en blaasjeskuiden van kunnen profiteren.
- Bevloeien of met dijkjes vasthouden van water in venig voedselarm rietland. In een (afgeschraapt) rietperceel kan, eventueel in combinatie met een aangelegd dijkje en een pomp, gedurende de hele zomer enkele centimeters voedselarm water op het perceel blijven staan waar trilveensoorten als groenknolorchis, veenmosorchis, rood schorpioenmos en blaasjeskuiden van kunnen profiteren. Dit riet is niet voldoende vitaal om de bijzondere broedvogels van waterriet te herbergen, dus overjarig laten staan heeft weinig zin, terwijl de potentie voor doelflora groot is.

Tijdstip

Dijken en greppels aanleggen gebeurt buiten het broedseizoen. Water vasthouden kan in sommige gebieden een effectieve maatregel zijn; het water valt in de winter en blijft dan tot lang in het voorjaar beschikbaar.

Water op het perceel pompen gebeurt in de maanden april-mei t/m augustus.

Methode

- Het aanleggen van een dijkje is geen eenvoudige maatregel. Een minimumoppervlakte van 4ha is wel gewenst; er moeten afspraken met het waterschap gemaakt worden en er moet een stuw worden aangelegd in het dijkje.
- Greppels aanleggen kan op twee manieren; de meest effectieve en duurzame manier is door met een smalle kraanbak een lange sleuf te graven. Mits het water inderdaad voedselarm is op deze locatie, is onderhoud dan jarenlang niet meer nodig. Soorten hebben dan rustig de tijd zich te vestigen. Rekening moet worden gehouden met de noodzaak het vergraven materiaal ergens te plaatsen. Aanleg kan ook met een greppelfrees; onderhoud van zo'n greppel is regelmatig nodig.

- Maaiveld verlagen zodat water permanent op het perceel staat, kan een zeer effectieve maatregel zijn; in sommige gebieden kan dit worden gecombineerd met het aanleggen van een dijkje en een pomp.

4. Wet natuurbescherming en de gedragscode natuurbeheer

In veenmosrietlanden komen vaak zwaar beschermde soorten voor. Deze zijn beschermd in de wet natuurbescherming. De Gedragscode natuurbeheer is geen wetgeving, maar is wel een op de wet gebaseerd hulpmiddel waarmee beheerders van natuur reguliere werkzaamheden kunnen uitvoeren zonder in strijd te handelen met de wet natuurbescherming. De Gedragscode natuurbeheer geeft regels voor de planning en de uitvoering van natuurbeheermaatregelen en geldt voor heel Nederland. Wanneer een natuurbeheerder deze regels volgt, zullen mogelijk negatieve effecten van de werkzaamheden voor de te beschermen soorten beperkt blijven. Er geldt dan een vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet en de beheerder hoeft géén ontheffing aan te vragen, waardoor beheer in de praktijk mogelijk blijft. Het is aan te bevelen de gedragscode natuurbeheer te lezen; deze staat online. Voor verschillende typen is een zogenaamde natuurkalender opgesteld; in de meeste gevallen zal het beheertype veenmosrietland, gezien de openheid gerekend kunnen worden onder de natuurkalender van 'Beheer van bijzondere gras- en hooilanden'.

5. Maatwerk ten behoeve van soorten en soortgroepen

Vogels

Verschillende typen overjarig riet, zijn zoals in paragraaf 3.2 beschreven, noodzakelijk leefgebied voor verschillende vogelsoorten. Aangezien goed ontwikkeld overjarig waterriet in Nederland zeer zeldzaam is, is het verstandig om delen die zich daarvoor lenen in ieder geval niet jaarlijks te maaien. Wanneer mogelijk is het ideaal om deze in een drie- tot tienjarige cyclus te onderhouden. Overigens is overjarige vegetatie niet alléén voor rietvogels van belang, ook libellen zoals de noordse winterjuffer profiteren hiervan. In de overgangen van land naar water is de grootste variatie aan soorten te vinden (flora en fauna).

Krabbescheer

In het water zelf komt ook soms krabbenscheer voor, wat leefgebied is voor een scala aan soorten (flora en fauna). Vooral enkele bijzondere libellensoorten vinden hier hun leefgebied. In sommige gevallen is het mogelijk om de watergangen grenzend aan de percelen niet te schonen, maar in veel gevallen is beheer wel nodig. Als er werkzaamheden in de sloten plaatsvinden, is het raadzaam steeds wisselende delen (in totaal min. 50%) van de krabbenscheer ongemoeid laten. Werkzaamheden worden bij voorkeur na september uitgevoerd (wat overigens goed uitkomt in de beheerpraktijk van dit beheertype), wanneer krabbenscheer naar de bodem is gezakt en makkelijk gespaard kan worden

Als het schoonmateriaal op het perceel geplaatst wordt, plaats het dan enkele meters van de oever af om de overgang tussen land en water zo natuurlijk mogelijk te houden.

6. Overgangen naar andere natuurtypen

Vanuit 'Gemaaid Rietland' kunnen overgangen bestaan naar:

Moeras	Zoete plas
Veenmosrietland	Kanswierwateren
Vochtig hooiland	Weidevogelgrasland
Trilveen	Kruiden en Faunarijk Grasland

Uit gemaaid rietland kan Veenmosrietland ontwikkelen als er sprake is van een zeer natte, voedselarme situatie.

Er zijn er zijn gemaaide rietlandpercelen die door hun voedingsstoffensituatie en vochtgehalte, mits het maaibeheer in de zomer zou plaatsvinden, prima vochtige hooilanden zouden zijn.

Doelsoorten uit het type gemaaid rietland kunnen vooral te maken hebben met overgangen naar andere typen. Dit geldt bijvoorbeeld voor de gevlekte witsnuitlibel hebben die te maken heeft met de overgangen naar naastgelegen wateren. Deze overgangen zijn vaak geheel of gedeeltelijk onderdeel van het beheertype.

Een beheerder doet er goed aan om de naastgelegen beheertypes en doelstellingen op naastgelegen percelen mee te nemen in de doelstelling voor het beheer van het rietland. Zo geldt bijvoorbeeld voor een rietland met daarnaast een vochtig weidevogelgrasland dat houtige opslag best helemaal wordt vermeden omdat dit de openheid van het landschap en de geschiktheid voor de weidevogels daarmee vermindert.

Afschrapen

Afschrapen is een maatregel die niet noodzakelijkerwijs leidt tot instandhouding van het dit beheertype. Het is echter wel een goede inrichtingsmaatregel zijn om te komen tot een ander beheertype zoals veenmosrietland of trilveen.

7. N2000

Noordse woelmuis, rietzanger, bruine kiekendief, het habitatype ruigtes en zomen, snor, roerdomp, gevlekte witsnuitlibel, groenknolorchis zijn een kleine selectie aan soorten en een habitat die voorkomen in gemaaide rietlanden. Dit geeft de waarde van dit type aan, ook als ze niet binnen een Natura2000 gebied ligt.

8. Kosten

De standaardkostprijs van dit beheertype gaat uit van instandhoudingsbeheer en oogstbaar riet. De kosten van het beheer kunnen in bepaalde omstandigheden flink stijgen, voorbeelden zijn:

- Uitvoering ontwikkelingsbeheer
- Als het nodig is om enkele jaren veel eerder in het seizoen te maaien en het maaisel af te voeren; dit leidt tot kwaliteitsverbetering, maar ook tot kosten én verminderde opbrengsten.
- Toepassen van maatregelen die kunnen leiden tot het vestigen van hogere aantallen of meer soorten broedvogels; zoals het laten staan van een groter deel overjarig riet. Dit leidt tot kosten én verminderde opbrengsten.

9. Bronnen

<https://www.vlinderstichting.nl/libellen/overzicht-libellen/details-libel/?libel=11>

<https://www.vlinderstichting.nl/libellen/overzicht-libellen/details-libel/?libel=35>

<http://www.natuurkennis.nl/natuurtypen/n05-moerassen/n05-02-gemaaid-rietland/>

<https://www.vogelbescherming.nl/ontdek-vogels/kennis-over-vogels/vogelgids/vogel/?vogel=181#Bescherming>

<https://www.vogelbescherming.nl/ontdek-vogels/kennis-over-vogels/vogelgids/vogel/?vogel=177>

<https://www.researchgate.net/publication/269937298> Restoration of acidified and eutrophied rich fens Long-term effects of traditional management and experimental liming

<https://mijn.rvo.nl/documents/20448/80125/Gedragcode+natuurbeheer+2016-2021/cff29897-70b2-422e-afe4-7460cf76b903>